

Szellőző tisztítás TvMI

A műszaki irányelv legfőbb feladatai:

- Az alapvető fogalmak tisztázása,
- biztonságos és ellenőrizhető tisztítási technológia vázolása,
- a minimálisan szükséges dokumentálás meghatározása.

A társasházak üzemeltetőinél esetenként problémát okoz annak a meghatározása, hogy mi is a szellőző. Általában szellőzőnek azt a fémből készült függőleges csövet tekintik, amelyen keresztül ventilátorok segítségével szívják el a levegőt. Ez a kialakítás azonban csak a 10 emeletes panelépületek jellemzője. A négy emelet + fszt. épületek jelentős részében gravitációs (nyomás különbség elvén működő), betonból vagy téglából épült szellőzők vannak, amelyek szintén az OTSZ tisztítási kötelezettsége alá esnek.

Hasonlóan tisztázatlan az OTSZ-ben meghatározott „étterem rendeltetés” is. A kifőzdék, ételkiszállításra specializálódott konyhák, pizzériák stb. nem tartják magukra nézve kötelezőnek a tisztítást abból kiindulva, hogy nem tekintik magukat klasszikus értelemben vett étteremnek. Ezeket a létesítményeket kiszolgáló tisztítatlan szellőzők azonban ugyan olyan tűzveszélyt jelentenek, mint bármely más zsíros éttermi szellőző.





Meghatározásra került a szellőzőben lévő szennyező anyag fizikai és kémiai tulajdonsága is.

A szellőzőben lévő szennyező anyag fizikai tulajdonságai mára jobbra ismertek. Könnyű, alacsony gyulladási hőmérsékletű, ugyanakkor rendkívül magas hőmérsékleten 1000-1200 C fokon égő anyag, amely a szellőzőbe bekerült lángot könnyedén juttatja az alsóbb szintekről a felsőbb szinteken lévő helyiségekbe.

Kevésbé ismert azonban annak kémiai tulajdonsága, összetétele!

Baktériumok, gombák, poratkák és legionella fertőzés. Ezek azonban a kevésbé veszélyes tulajdonságok. Mérési sorozatot végeztünk akkreditált laboratórium bevonásával. Különböző településeken lévő épületek szellőzőiből eltávolított szennyező anyagból gázkromatográfiás vizsgálattal PAH /policiklusos aromás szénhidrogén/ vegyületeket mutattunk ki, melyek az olaj, kőszén- és a kátrányüledékekben, valamint az üzemanyagok égetése során melléktermékként keletkeznek. Ezen vegyületek egy része bizonyított karcinogén, mutagén és tetratogén hatással rendelkezik. Humán populációs vizsgálatok összefüggést találtak a PAH expozíció és a rák, valamint szív-érrendszeri betegsége között.

Bebizonyosodott, hogy függetlenül a mintavétel helyétől a szennyeződés 19 féle karcinogént-mutagént tartalmaz. A karcinogén anyagok rákkeltőek, a mutagén anyagok génmódosító hatásúak!

A rákkeltőknek csak egy részére rendelkezünk határértékkel. A vonatkozó jogszabály emiatt kiemelt figyelmet fordít a benz(a)pirén jelenlétének, amelyet markel, azaz jelző vegyületnek tekint. Ott ahol a benz(a)pirén előfordul, számos más, közvetlenül emberi rákkeltő is megtalálható. Az egymást követő vizsgálatok alkalmával nem az lett a kérdés, hogy a határérték átlépésre kerül-e, hanem az, hogy 50 vagy 80 szoros mértékben.





Magyarországon megközelítően 450000 db panellakás van. Nem megfelelő szellőző tisztítási technológia esetén lakásonként 3 fővel számolva megközelítően 1350000 embert tesznek ki határérték fölötti rákkeltővel való érintkezésnek!

Ebből következik az irányelvben meghatározott szellőző tisztításra vonatkozó általános elvek:

- Maradéktaalanul távolítsa el a szellőzőrendszerben lévő szennyező anyagot.
- Akadályozza meg a tisztítás során a szellőzőrendszer elemeinek belső faláról leváló szennyeződés lakótérbe, egyéb, a tisztított szellőző rendszerrel kapcsolatban álló terekbe való bejutását.
- Akadályozza meg a szennyező anyag környezetbe való kikerülését.
- Az eltávolított szennyező anyag a környezettől elkülönítetten kerüljön gyűjtésre.
- Az alkalmazott technológia nem károsíthatja a szellőzőrendszer elemeinek fizikai állapotát, fémből készült szellőző idomokon lévő védő bevonatokat.
- Magyarországon létesített összes szellőző típus tisztítására alkalmas legyen.
- Poros szennyeződést eltávolítása csak olyan tisztítási technológiával végezhető, amely nem növeli a szellőzőben egyébként is meglévő veszélyes hulladék mennyiségét.

Kérdésként vetődik fel, hogy egy rákkeltőkkel telített anyag eltávolítása esetén elfogadható-e az, hogy ne egy külső független intézmény határozza meg az adott technológia alkalmasságát?

Elfogadható-e, hogy ellenőrizetlen legyen a felhasznált technológia, ha egyáltalán alkalmaznak bármit egy keféen kívül?

Nyilván nem!

A tisztítás karbantartás tárgyi feltételei és a tisztítás módszerei című részekben kizárólag olyan módszerek és eszközeik kerültek részletezésre, amelyek vagy EMI minősítéssel vagy szabadalmi védettséggel rendelkeznek. Azaz külső, független intézmény szerint is alkalmas a biztonságos és szakszerű szellőző tisztítási feladat végrehajtására.

Jelenleg a tisztítás elvégzését „írásban igazolni kell” Ennek megfelelően bárki bármilyen módon írásban igazolhatja az esetleg el nem végzett tisztítást is. Az írásban történő igazolás tartalmi követelményeit az irányelv melléklete tartalmazza, ugyanakkor a tartalmi elemeknek megfelelő, tényleges munkavégzés nélküli jegyzőkönyvet is ki lehet állítani.

Magyar György